

BUTLLETÍ

DE LA

Institució Catalana d'Historia Natural

3.ª ÈPOCA.

BARCELONA, OCTUBRE, 1918.

ANY I — NÚM. 7

SECCIÓ OFICIAL

SESSIÓ CIENTÍFICA DEL DIA 3 D'OCTUBRE DE 1918

*Presidència del Rvnt. P. Joaquim M.ª de Barnola S. J.
President*

Amb assistència dels membres i socis Srs. P. Barnola, Bofill i Pixot, Broquetas, Codina, Sagarra I., P. Pérez Acosta i Zariquiey, el Sr. President obra la sessió a les 19, actuant de Secretari el Sr. Codina.

Se llegeix una carta del membre Sr. S. Maluquer excusant l'assistència, així com la d'En Joaquim Maluquer, a causa de la greu malaltia d'aquest, i manifestant al ensems el seu sentiment de no poder donar compte, en en aqueixa sessió, de varies excursions efectuades el passat istiu a la comarca del Pallars, i que espera porguer-ho fer en la pròxima sessió.

Es dóna compte d'una comunicació del Sr. Enginyer Quefe del «Distrito Minero de Barcelona y Gerona» invitant a l'INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTÒRIA NATURAL a associar-se a l'homenatge a nostre il·lustre membre En Lluís M.ª Vidal, amb motiu del 50º aniversari del seu ingrés en el cos d'Enginyers, i obsequiar-lo amb un present apropiat a l'objecte. La comunicació, que fou acollida amb unànim i viu aplaudiment entusiàstic, passa a la Junta directiva.

El P. Barnola manifesta que el Sr. *En Emili Tarré i Tarré*, membre de l'INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTÒRIA NATURAL des de 1904, morí en 18-VII-18 (a. c. s.). Fou President de la nostra societat l'any 1908, Conceller el 1911, i Vis-president el 1912. Conegudes són les seves contribucions a l'Ornitologia de Catalunya i els llibrets de vulgarització sobre diversos animals. El membre En Lluís Soler i Pujol s'encarregà de fer la nota necrològica. Descansi en pau nostre benivolgut membre, i dirigim una pregària al cel pel descans etern del seu esperit.

COMUNICACIONS CIENTÍFIQUES

Per la hepaticologia catalana.—En excursió verificada de Gavà a Brugués, el 26 de Juny pels Srs. Codina, P. Navàs, i President, recollí aquestes Hepàtiques següents: *Frullania fragilifolia* Tayl., en el bosc de la «font de la Salut»; *Madotheca platyphylla* (L.) Dum., en tota la regió boscana; *Radula complanata* (L.) Dum.; *Scapania nemorosa* Dum., amb propàguls i fructificacions, barrejada amb la *Frullania*; *Lophocolea bidentata* (L.) Nees., a voltes sola, a voltes amb la *Eulejeunea serpillifolia* (Lib.) Spr., que per son costat s'associa a la *Scapania* i a la *Frullania*; *Pellia Fabroniana* (*calycina* Nees.) Raddi, var.: *furcigera* Nees, a la font, i la var.: *lorea* Hook., al barranc que devalla de Brugués; *Lunularia cruciata* (L.) Dum., per les infiltracions d'aigua al barranc de Gavà i als marges del de Brugués; *Conocephalum conicum* (Neck.) Steph., en aquest darrer.

La «Selaginella denticulata» Link a Gavà.—En la excursió a dita població, de que fem esment en altra lloc d'aquesta crònica, diu el President, trovàrem en abundor extraordinària dita criptògama vascular, i la major part dels peus amb llurs espigues esporangíferes. A poc d'allunyats del poble, per la riera de son nom, que du en darrer terme a la «font de la salut», tot el marge esquerra n'està cobert en extensió de pot ser centenars de metres. La terra argilosa vermellenca, es on n'hi ha el màxim.

Exploració del Montseny.—L'efectuaren per Agost i Setembre, amb bons resultats, el R. P. Navàs, el P. Pérez-Acosta i nostre President, qui comunicà lo següent: les excursions s'estengueren pels voltants de Viladrau, fins a Espinelves, cap a Sant Marsal, Sant Segimont, Gorg negre i els plans de Can Gat, Can Sala, i castell de Serrallonga. En la PART GEOLÒGICA, recolliren formoses druses i geodes de *cuarc* cristal·litzat, en gaire bé totes ses varie-

tats, la *amatistada* es escassa, essent avui impracticable la mina d'on, segons la gent del país, la beneficiaven els antics. A Espinelves, sota Viladrau, i cant Gat, filons més o menys potents de *baritina*, compacta i tabular, generalment de color rosada; del primer lloc l'extrau la casa Argemir, com a base de la fabricació del seu envejat colorant «nevin». La carretera en construcció, de Viladrau cap a Santa Fe per Sant Marsal, ha posat al descobert un gros filó de *fluorina*, on es poden recollir exemplars cúbics incoloros, blanquinosos, grocs i morats. Mostrà un exemplar de *granit* que presenta una exfoliació laminar molt prima i en extensions no reduïdes, efecte segurament de compressions laterals.—PART BOTÀNICA.— Son moltes les *Molses* i *Hepàtiques* recollides, que es presentaran en treball apart, quan estiguin totes ben determinades; particularment crida l'atenció nostre President sobre quelques falgueres, o no citades del Montseny, o d'especial interès. Tals son el *Polystichum angulare*, en sa forma típica, no gens escàs; el *Athyrium alpestre*; la varietat, que sembla participar de les dugues *longearistatum* i *hastatum* d'En Christ de la espècie *Pol. lonchitis*, en el barranc aprop de la font del cristall; i la varietat *obovata* Moore del *Asplenium lanceolatum*, que alguns autors eleven a la categoria de espècie, recollida en el últim revol del camí de la Arola cap a Sant Segimont, al començar la pujada, en unes llicorelles, en forma del tot igual als exemplars trobats l'istiu de l'any passat en idèntica habitació en una reconada del Cap de Creus.—PART ZOOLÒGICA: Moltes novetats va trobar el R. P. Navàs, de que s'en cuidarà de donar compte en una o altra forma, tan en sa especialitat com en espècies de *Quernetos* o *pseudo-escorpins*. En el torrent de Matagalls, fins prop de la font del mateix nom, ens crida l'atenció en els balsaments d'aigua unes petites esferes gelatinoses, de diàmetre aproximat, de un centímetre, que contien moltes d'elles, petits embrions, força semblants als de alguns mol·luscos d'aigua dolça; sospitaren si serien d'uns petits batràcis, dels que hi havia prou larves, i que no assoliren conservar fins dur-los a ciutat. Mol·lusc aquàtic no s'en veia altre que el *Ancilus*, del que no sabem com deixa els seus ous.— L'exploració de que parlem ens va tornar a convèncer de la conveniència de fer un treball de conjunt de la fauna, flora i gea de nostra preuada muntanya, com recordaran molts senyors assistents que ja s'havia intentat anys enrera per part de l'INSTITUCIÓ. També la varietat d'aus, i de insectes de tots els ordres, ens confirmaren en aital idea.

Guix fibrós sedós en abundància.— El descobrí nostre President en la riera de Rubí a Papiol, vora dreta, pròximament enfront de les mines de

galena i fluorina, en explotació. Forma llocs de gruiços molt diferents, alguns prou considerables, alternant amb bancs molt més potents de margues de color rogenc fosc i verdoses. El guix es presenta gaire be tot incolor, però qualques exemplars són negrosos, sigui per matèries orgàniques empresonades, sigui per diversos òxits. Cita la localitat per cas que no ho hagués sigut anteriorment per nostres geòlegs.

La «*Lacerta viridis*» L. a Catalunya.— El senyor Codina manifesta que al Museu de Catalunya s'han rebut darrerament una formosa parella de llargandaixos de Viladrau (Montseny), que estudiats pel senyor Maluquer (Joaquim), resultaren ser de *Lacerta viridis*, espècie nova per a Catalunya.

Sobre el *Coluber longissimus* Laur.— El mateix senyor Codina, en nom del senyor Maluquer (Joaquim), comunica l'ingrés al *Vivarium* del Parc, de Barcelona, d'un formós exemplar de *Coluber longissimus* Laur., serp raríssima a Catalunya, fins al punt que en 15 anys sols se n'han trobat dos exemplars.

La localitat es també Viladrau (Montseny).

Contribució a la fauna malacològica de Catalunya.— El senyor Codina entrega, per a la seva publicació en el BUTLLETÍ, la continuació del doctor Haas de Flix, al seu anterior treball, i que tracta d'*Alguns mol·luscos terrestres i d'aigua dolça de la província de Tarragona*.

Sobre l'«*Avena sterilis*» L.— També llegeix el senyor Codina una comunicació del senyor Pere Palau, farmacèutic de Sant Jaume dels Domenys (Tarragona), tractant de: «Un curiós mitjà de dispersió de les llevors de l'«*Avena sterilis*» L., que ve recòmenada pel doctor Joan Cadevall.

Després d'un entretingut parlament entre els senyors P. Barnola, P. Pérez Acosta, I. de Sagarra, i Zariquiey sobre les excursions d'aquest istiu, amb interessants troballes de minerals, plantes i insectes, de les quals donen detallades comunicacions, el Sr. President aixeca la sessió a les 20^h15.